Lausunto

HE 73/2023 vp (12. lokakuuta 2023). *Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työttömyysturvalain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta*.
https://www.eduskunta.fi/pdf/HE+73/2023

Taustaa

- kommentoin pääasiassa toimenpiteitten työllisyysvaikutuksia (tärkeänä pitämäni tulonjakovaikutukset ovat verrattain pieniä, joskin kohdistuvat ikävästi)
- kommentit perustuva VM:n (ja STM:n) vaikutusarvioihin (Sosiaali- ja terveysministeriö, 2023; Valtiovarainministeriö, 2023)
- kommentteja informoi muutaman vuoden takaiset tutkimuskirjallisuutta läpikäyneet *Työllisyyden tutkijatyöryhmän raportti* (Busk et al., 2021) sekä Alasalmi et al. (2020)
- osa kriittisistä huomioista johtuu siitä, että tulkitsen toimenpiteet sovellettavan tutkimuksen näkökulmasta hieman toisin kuin arvioita laatineet (mistä ei seuraa että *he* olisivat väärässä)

Työttömyysturvaan kohdistuvat toimet

- työssäoloehdon muuttaminen tuloperusteiseksi nykyisestä kalenteriviikkokohtaisesta määräytymisperusteesta
  - ehdotus mukana raportissamme (Busk et al., 2021)
  - tuskin työllisyysvaikutuksia
- työssäoloehdon pidentäminen n. kuudesta 12 kuukauteen
  - toimenpidettä ei ehdotettu, koska evidenssin valossa ei vaikutuksia (Busk et al., 2021)
- sovitellun työttömyysetuuden suojaosan poisto
  - perusteluna kannustavuus kokoaikatyöhön, mistä ei kuitenkaan evidenssiä (Busk et al., 2021)
  - evidenssi viittaisi pikemminkin siihen, että haittaamalla työllistymistä (osallistumisveroasteen nousun kautta) tämä voi vähentää kokoaikaista työllistymistä.
- työttömyyden omavastuuajan pidennys viidesta seitsämään päivään **ja** työttömyysetuuden poisto lomakorvausten jaksotuksen ajalta
  - esitykset taustalaskelmista käy ilmi, että työllisyysvaikutusten ajatellaan tulevan bruttokorvausasteen eli työttömyysturvan tason kautta; Busk et al. (2021) mukaan tt:n tasoa koskeva evidenssi kestoon liittyvää evidenssiä heikompaa, joten tason laskua ei ehdotettu
  - ajateltavissa olisi myös, että toimenpiteet vaikuttaisivat muuttamalla turvan aikaprofiilia nousevaksi; nousevan tai laskevan aikaprofiilin vaikutuksesta ei ole luotettavaa tietoa mutta tn. laskeva olisi parempi
  - omavastuuajan vaikutus tutkimuksen mukaan lähinnä ehkäisee hyvin lyhyiden työttömyysjaksojen rekisteröintiä
- työttömyysetuuksien lapsikorotusten poisto
  - vaikutus tulee tason laskun kautta, joten tason vaikutuksia koskevat kommentit pätevät

Lisähuomioita

- samaan kohdejoukkoon – varsinkin työttömyysturvan osalla – kohdistuu useita muutoksia, joiden vaikutuksia tarkastellaan toisistaan erillään (tästä poikkeuksena indeksijäädytyksiä koskevat arviot)
- sikäli kuin suhdannenäkymät ovat ruusuisia, ovat työllisyysarviot ehkä ylioptimistisia
- jos hallituksella on työllisyystavoitteiden joukossa pelkän nuppiluvun lisäksi muitakin tavoitteita (kokoaikatyö tapauksessa sovitellun työttömyysetuuden suojaosan poisto), olisi ne hyvä lausua julki

Hallituksen päätösten työllisyysvaikutuksia esittelevät muistiot

Muistio	Työll. muutos	Lähde
Työttömyysturvan työssäoloehdon muutosten vaikutukset	5.600	Uusitalo ja Verho (2010)
Lapsikorotusten vaikutus työttömyysturvassa	10.000	Kyyrä (2020) ja Uusitalo ja Verho (2010)
Lomakorvausten jaksotuksen palauttaminen	2.700	Jäntti, Pirttilä ja Selin (2015), Kyyrä (2020) ja Uusitalo ja Verho (2010)
Omavastuuajan pidennyksen työllisyysvaikutus	1.200	Kyyrä (2020) ja Uusitalo ja Verho (2010)
Työttömyysturvan suojaosien työllisyysvaikutukset	$\sim$0	

Ks. Valtiovarainministeriö (2023) ja myös Sosiaali- ja terveysministeriö (2023).

Alasalmi, Juho et al. (kesäkuu 2020). *Työpolitiikka ja työllisyysaste: tutkimukseen perustuvia johtopäätöksiä*. fi. Raportti 2020:33. Valtioneuvoston kanslia. URL: http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-951-6 (viitattu 10. 06. 2020).

Busk, Henna et al. (kesäkuu 2021). *Työllisyyden tutkijatyöryhmän raportti*. Finnish. Toim. Markus Jäntti. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja (Työelämä) 2021:40. Työ- ja elinkeinoministeriö. URL: http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-868-4.

HE 73/2023 vp (12. lokakuuta 2023). *Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työttömyysturvalain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta*. https://www.eduskunta.fi/pdf/HE+73/2023.

Jäntti, Markus, Jukka Pirttilä ja Håkan Selin (heinäkuu 2015). ”Estimating labour supply elasticities based on cross-country micro data: A bridge between micro and macro estimates?” *Journal of Public Economics* 127, s. 87–99. DOI: doi:10.1016/j.jpubeco.2014.12.006. URL: http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0047272714002527.

Kyyrä, Tomi (28. tammikuuta 2020). *Labor Market Subsidy and Unemployment Exits*. Taustaraportti. Helsinki: Talouspolitiikan

arviointineuvosto. URL: https://www.talouspolitiikanarviointineuvosto.fi/wp-content/uploads/2020/01/Kyyra2020.pdf (viitattu 24. 10. 2023).

Sosiaali- ja terveysministeriö (9. lokakuuta 2023). *Vuoden 2024 sosiaaliturvamuutosten yhteisvaikutusten arviointi*. (Viitattu 23. 10. 2023).

Uusitalo, Roope ja Jouko Verho (2010). "The effect of unemployment benefits on re-employment rates: Evidence from the Finnish unemployment insurance reform". *Labour Economics* 17.4, s. 643–654. ISSN: 0927-5371. DOI: https://doi.org/10.1016/j.labeco.2010.02.002. URL: http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0927537110000126.

Valtiovarainministeriö (6. lokakuuta 2023). *Hallitusohjelman rakennepoliittisten toimien työllisyystavoitteiden seuranta*. Budjettiosasto/Rakenneyksikkö muistiot (Jukka Mattila, Ulla Hämäläinen). URL: https://vm.fi/tyollisyystavoitteiden-seuranta (viitattu 23. 10. 2023).